UUTISET

Kaikki ovat tyytyväisiä, että teurastamo on lähellä. **POROISÄNTÄ SEPPO HIRVONEN, POSION LIVON PALISKUNTA**

PTT:N TALOUSTUTKA

Kun kartelli menettää voimansa

Ukrainan kriisi, Isisin eteneminen Irakissa ja Syyriassa, Libyassa vallan luisuminen islamisteille. Öljyntuottajamaissa on ollut kosolti poliittisia uhkatekijöitä alkuvuodesta.

Kesäkuuhun asti öljyn hinta pysyttelikin korkealla. Sen jälkeen tapahtui käänne ja raakaöljyn hinta on laskenut jo noin 30 dollaria reiluun 80 dollariin.

Mitä tapahtui? Merkittävä tekijä on maailmantalouden hidas kasvu. Kun talous kasvaa hitaasti, myöskään öljyn kysyntä ei juuri kasva. Hidas kasvu ei kuitenkaan riitä selittämään nopeaa hinnanlaskua, talouden kasvu on ollut hidasta jo pitkään.

Öljyn hintaa on pitänyt yli sadassa dollarissa öljyntuottajamaiden Opecin kartelli. Opec on Saudi-Arabian johdolla säännellyt raakaöljyn tuotantoa niin, että hinta on pysynyt korkeana. Korkealla hinnalla on kuitenkin ollut vaikutuksia, jotka ovat nyt alkaneet horjuttaa kartellin voimaa.

Korkea hinta on sekä vähentänyt kysyntää että lisännyt tuotantoa. Heikon kasvun lisäksi öljyn kulutuksen kasvua on leikannut öljyn käytön tehostuminen. Uusien autojen polttoaineen kulutus on selvästi pienempää, ja yritykset ovat investoineet öljyä säästävään teknologiaan.

Dramaattinen muutos on tapahtunut myös öljyn tuotannossa Opec-maiden ulkopuolella. Erityisesti Yhdysvalloissa uusi teknologia ja öljyn korkea hinta ovat mahdollistaneet uusien öljylähteiden hyödyntämisen. Yhdysvaltojen öljyntuotanto on kasvanut rajusti ja samalla sen tuonti on pienentynyt huomattavasti.

Kasvava tuotanto muualla ja hidas öljyn kysynnän kasvu ovat heikentäneet Opec-maiden kykyä säädellä hintaa. Nopea hinnan lasku onkin seurausta siitä, että markkinoiden silmissä Opecin kartelli on menettänyt voimaansa.

Kuinka alas öljyn hinta voi sitten jatkaa laskuaan? Yhdysvaltojen uusilla öljyntuottajilla kustannukset tulevat ensimmäisenä vastaan. Ne vaihtelevat suuresti, mutta arviolta 50 dollarin jälkeen tuotanto ei enää Yhdysvalloissa kasvaisi.

Lyhyellä aikavälillä tuotanto ei luultavasti vähene tälläkään hinnalla. Kalliiden investointien maksaminen vaatii kassavirtaa, vaikka sitten tappiolla.

Perinteisillä öljyntuottajamailla tuotanto on paljon halvempaa. Saudi-Arabiassa riittää alle kymmenen dollaria tuotantoon. Valtion budjetin tasapainoon tarvitaan toki paljon enemmän. Suuri osa öljymaista on budjetin kanssa ongelmissa jo nykyisellä hinnalla.

Se voikin olla yksi lisätekijä alentamaan hintaa edelleen. Alemmalla hinnalla täytyy tuottaa enemmän, jotta tulot eivät laske. Mikä taas laskee hintaa entisestään.

Öljyn hinta on kuitenkin monesti arvaamaton, eikä kartelli vielä täysin voimaton. Lähiajat saamme silti nauttia alhaisemmasta öljyn ja bensan hinnasta. Jos ja kun talous kääntyy kasvuun, on öljyn hinnankin suunta taas ylöspäin.

JANNE HUOVARI on PTT:n ekonomisti.

janne.huovari@ptt.fi

Maatilan taloudellinen tilanne
Viljelijöiden oma arvio

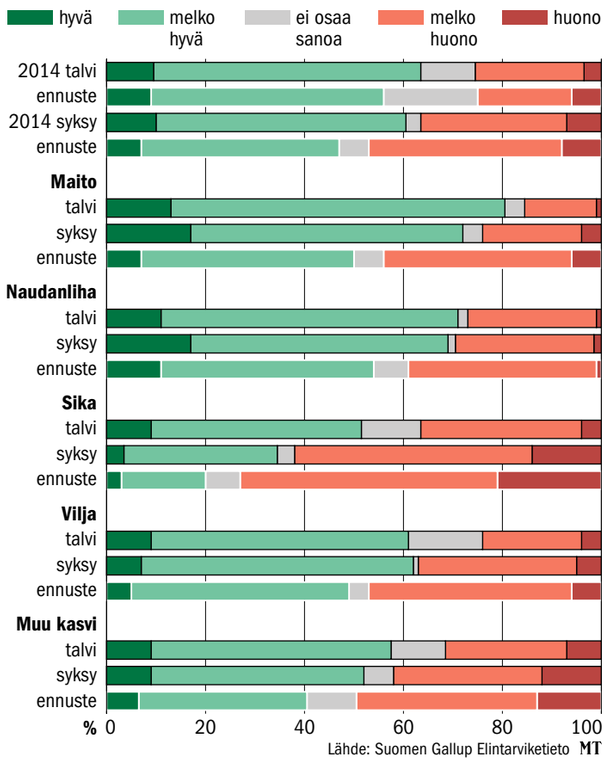

Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto MT

Viljelijät pelkäävät taloutensa heikkenevän

Maatilojen talous on viljelijöiden oman arvion mukaan hieman heikentynyt tämän vuoden aikana. Viljelijät pelkäävät, että pudotus jyrkentyy syksyn ja talven aikana.

Maaseudun Tulevaisuuden teettämän viljelijäbarometrin suunta on alas kaikissa päätuotantosuunnissa. Eniten huoli on lisääntynyt maito- ja sikatiloilla, jotka kärsivät Venäjän viennin estymisestä.

Lähitulevaisuudessa vähintään melko hyvässä taloustilanteessa olevien maatilojen osuus vähenee 61 prosentista 47 prosenttiin, viljelijät arvioivat. Silloin hyvähkössä ja huonohkossa tilanteessa olevia maatiloja olisi yhtä paljon.

Synkimpänä tilanteen näkevät sikatilat. Niistä kolme neljästä arvelee taloustilanteen olevan jatkossa huono. Vielä talvella joka toinen arvioi tilanteensa hyväksi, joskin silloinkin sikatilat arvioivat tilanteensa heikommaksi kuin muut omansa.

Jos viljelijöiden arviot lähitulevaisuudesta toteutuvat, huonossa taloustilanteessa olevien sika-, ja maito- ja viljatilojen määrä suunnilleen kaksinkertaistuu alkuvuoteen verrattuna.

Huolestuneimpia ovat 45–59-vuotiaat. Erikokoisten tilojen tulevaisuusarvioissa ei ole eroja. Alueittain eniten pudotusta pelkäävät eteläpohjalaiset.

Viljelijät arvioivat tämän hetken ja lähitulevaisuuden taloustilannettaan kyselyssä lokakuun alkupuoliskolla. Gallup Elintarviketieto keräsi arviot 504 viljelijältä. Samanlainen kysely oli tehty helmikuussa.

Helmikuussa viljelijöiden arvio lähitulevaisuudesta oli hiukan optimistisempi kuin miksi he arvioivat nykytilanteen.

Etusivun barometrikuviossa lukemat ovat myönteisten ja pessimististen arvioiden erotus, kun ”melko”-arviot otetaan huomioon puolella painolla.

HEIKKI VUORELA

PEKKA FALI

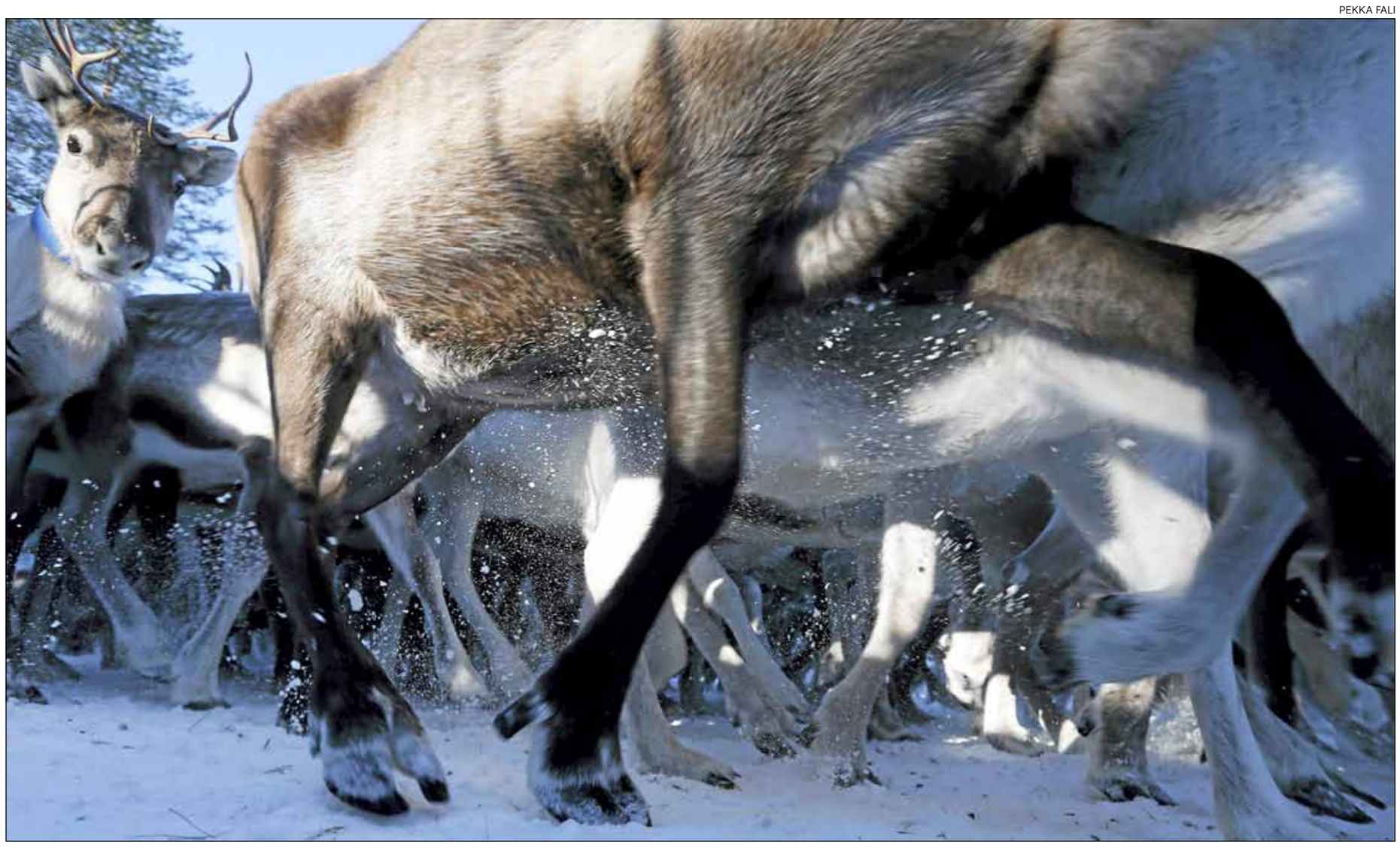

Posion Livon paliskunnassa eroteltiin keskiviikkona poroja teuraaksi ja talvilaitumille. Poromiehet ajoivat poronsa ensin mönkijöillä Suottaniemen erotusaidalle. Teuraaksi päätyi 80 poroa.

Koppolista eli isosta aitauksesta poroja ajetaan liinojen avulla kirnuun eli pieneen aitaukseen.

Teurasporoille laitetaan erotuksessa korvaan pilta eli metallimerkki, jotta teuras menee oikealle omistajalle.

Posion Livon paliskuntaa luotsaa poroisäntä Seppo Hirvonen (oikealla). Hirvosen mukaan petoja on liikaa.

Hyvä kesälaidunkausi lihotti porot talvikuntoon

Paliskunnissa jokasyksyiset poroerotukset ovat täydessä vauhdissa. Posiolla porot ovat tänä vuonna hyväkuntoisia ja lihan kilohintakin on noussut lähes kymmeneen euroon.

POSIO (MT)
Posion Livon paliskunnassa Suottaniemen poroaidalla kävi viime keskiviikkona rytinä ja ryske, kun käynnissä oli syksyn neljäs poroerotus.

Paliskunnan poroisännän **Seppo Hirvosen** mukaan kesälaidunkausi oli onnistunut.

”Porot ovat lihavia”, hän hymyilee.

Poromiehillä on tapana vältellä lukumäärien kertomista, mutta Posiolla ei olla niin salaperäisiä.

Hirvosen mukaan keskiviikon erotuksessa teuraaksi lähti 80 poroa. Yhteensä teurasmäärä noussee tänä vuonna 800:aan.

Parhaimpana vuonna teurasmäärä paliskunnassa on ollut 1 140 poroa.

”Poroista noin puolet pannaan syksyllä teuraaksi, vasoista noin 80 prosenttia”, Hirvonen kertoo.

Koppolista kirnuun
Erotusaidalla etelän ihminen tarvitsee tulkin.

Isoa aitausta kutsutaan koppoliksi. Sieltä poroja ajetaan pitkän liinan avulla muutaman kymmenen eläimen ryhmissä pieneen, pyöreään aitaukseen eli kirnuun.

Kirnussa ne vasat, jotka jäivät kesällä merkkaamatta, saavat korviinsa omistajansa merkin.

Teurasporoille pannaan korvaan pilta eli numerosarjalla varustettu metallinen merkki.

Porojen kiinniotto näyttää välillä rajulta, mutta toimenpiteet ovat nopeita ja otteet varmoja.

Kirosanoilta ei vältytä, mutta loukkaantumiset ovat kuulemma harvinaisia.

”Joskus sarvi iskee kämmeneen”, poromies **Heikki Pulkkinen** kertoo.

Merkityt teurasporot ajetaan omaan konttoriin eli karsinaan, josta ne ajetaan kuljetusautoihin.

Teurastamo lähellä
EU-direktiivi on kieltänyt porojen teurastamisen erotusaidalla.

Posiolla on kuitenkin oma teurastamo, jonne on matkaa noin 20 kilometriä.

”Onni, että on. Kaikki ovat tyytyväisiä, että teurastamo on lähellä”, Hirvonen iloitsee.

Pitkä matka stressaa eläintä, ja se maistuu lihassa.

Hirvosen mukaan Posiolla tutkitaan poronlihan pH-arvoja, jotka kertovat lihan laadusta.

Kirjuri tarkkana
Eloporojen eli laitumelle laskettavien porojen karvapeitteeseen viilletään lukumerkki, jotta niitä ei tule laskettua kahteen kertaan.

Paliskunnan entinen poroisäntä **Jukka Tuomivaara** kirjaa eloporot listaan poromerkittäin sitä mukaa kun poroja saadaan merkittyä.

”Valamettimiehelle vaajin”, kuuluu huuto kirnusta. Poromiesten lempinimet ovat monenkirjavia.

Erotusaidalta eloporot kirmaavat kohti talvilaitumia.

Porot syövät jäkälää niin kauan kuin pystyvät kaivamaan sitä lumen alta. Sydäntalvella Posion poromiehet ruokkivat poroja rehulla.

SUVI NIEMI

Teurasporot merkitään kirnussa ja ajetaan kuljetusautoihin. Teurastamolle on matkaa 20 kilometriä.

Listan ylin poromerkki kuuluu poromies Kari Karastille ja se luetaan: oikealla lippo, vasen poikki, hanka alla, pykälä päällä.

Poronliha maistuu pedoille ja kuluttajille

Poronlihan hinta on nyt poikkeuksellisen korkea.

Lihanjalostamot maksavat poromiehille tänä syksynä jopa 1,3 euroa paremman hinnan kuin viime vuonna.

”Kymmenen euron haamuraja on mennyt rikki, kun puhutaan verollisesta kilohinnasta”, Oulun Yli-Iissä toimivan Tannilan Porotuotteen toimitusjohtaja **Jarmo Kynkäänniemi** kertoo.

Kynkäänniemen mukaan hintaa nostaa kysynnän kasvu.

”Poronlihaa on ruvettu laittamaan hyvin, se on terveellistä ja siitä puhutaan paljon verkossa”, hän toteaa.

Tannilan Porotuote ostaa tänä syksynä noin 700 poronruhoa, pääasiassa Pudasjärveltä.

Pedot verottavat
Suuret poronlihanjalostajat Polarica ja Kylmänen vahvistavat tuottajahinnan nousun.

Polarican varatoimitusjohtaja **Jukka Kristo** sanoo tärkeimmäksi syyksi hinnannousulle pedot.

”Pedot syöpi raaka-aineen”, hän manaa.

Polarica ostaa tänä syksynä koko poronhoitoalueella noin 40 000–50 000 poronruhoa, kun vielä kaksi vuotta sitten se osti 70 000 ruhoa.

Kylmänen toimitusjohtaja **Antti Kylmänen** kertoo, että kysyntää olisi huomattavasti enemmän kuin jalostamolla on tarjota markkinoille.

Kylmänen voisi nostaa lihanleikkuukapasiteettiaan 20 000 ruhosta 30 000:een, jos lihaa olisi tarpeeksi saatavilla.

40 prosentin vaje
Paliskuntain yhdistyksen toiminnanjohtajan **Anne Ollilan** mukaan koko poronhoitoalueella teurasmäärä jää tänä vuonna 70 000–80 000:een. Normaalisti se on ollut 120 000–130 000 poron luokkaa.

Pudotusta on siis noin 40 prosenttia.

Ollilan mukaan pedot ovat yksi syy teurasmäärän vähentymiseen, mutta myös edellisvuoden vaikeat luonnonolot vaikeuttivat vasomista viime vuoden keväällä.

”Kun kanta on alhaalla, eloporoja täytyy jättää enemmän”, hän selvittää.

Suurin sallittu poromäärä poronhoitoalueella on 203 700 poroa.

Susijahti tuotti tulosta
Monien poromiesten tavoin Posion Livon paliskunnan poroisäntä **Seppo Hirvonen** myy poronlihaa suoraan kuluttajille.

Suoramyynnissä kuluttajahinta asettuu nyt 15–16 euron paikkeille.

Poromiesten mukaan petovahinkoja vähätellään. Lumen tultua petojen liikkeet paljastuvat.

”Liian paljon petoja”, Hirvonen huokaa.

Posion ja Taivalkosken alueella poromiehet ja metsästäjät ovat viime päivinä viettäneet illat susipassissa, kun poroja juoksuttaneelle pedolle myönnettiin kaatolupa.

Torstai-iltana 70 hengen jahtiporukka onnistui kaatamaan urossuden lippusiimaa hyödyntäen.

Jahdissa mukana ollut Hirvonen arvioi suden 30–40-kiloiseksi.

SUVI NIEMI